

Sygn. akt II Ca 587/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 października 2013r oku

Sąd Okręgowy w Lublinie II Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie następującym:

Przewodniczący Sędzia Sądu Okręgowego Ewa Bazelan (sprawozdawca)

Protokolant Sekretarz sądowy Emilia Trąbka

po rozpoznaniu w dniu 23 października 2013 roku w Lublinie

na rozprawie

sprawy ze skargi pozwanego J. W. o wznowienie postępowania zakończonego nakazem zapłaty wydanym w dniu 30 stycznia 2012 roku przez Sąd Rejonowy w Chełmie, sygn. akt I Nc 58/12

z powództwa Skarbu Państwa - Lasów Państwowych Nadleśniczego Nadleśnictwa C.

przeciwko J. W.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda od wyroku Sądu Rejonowego w Chełmie z dnia 11 kwietnia 2013 roku, sygn. akt I C 1125/12

uchyla zaskarżony wyrok w całości, znosi postępowanie poczynszony od rozprawy w dniu 29 października 2012 roku i skargę pozwanego przekazuje Sądowi Rejonowemu w Chełmie do ponownego rozpoznania pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach instancji odwoławczej.

Sygn. akt II Ca 587/13

UZASADNIENIE

Nakazem zapłaty z dnia 30 stycznia 2012 roku (sygn. akt I Nc 58/12), wydanym w postępowaniu upominawczym, Sąd Rejonowy w Chełmie nakazał pozwanemu J. W. zapłacić na rzecz powoda - Skarbu Państwa - Lasów Państwowych reprezentowanego przez Nadleśniczego Nadleśnictwa C., kwotę 6.577,04 zł wraz z ustawowymi odsetkami i kosztami. Nakaz zapłaty doręczono pozwanemu w dniu 9 lutego 2012 roku.

W dniu 23 lipca 2012 roku do Sądu Rejonowego w Chełmie wpłynęła skarga pozwanego J. W. o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym nakazem zapłaty. W skardze J. W. wniósł o uchylenie zaskarżonego nakazu zapłaty i oddalenie powództwa oraz o zasądzenie na jego rzecz kosztów procesu.

W uzasadnieniu skargi pozwany wskazał, że nakaz zapłaty z dnia 30 stycznia 2012 roku został oparty na przerobionym dokumencie w rozumieniu art. 403 § 1 pkt 1 k.p.c., tj. na umowie o bezpłatne korzystanie z mieszkania przerobionej na umowę najmu. Przerobienie to polegać miało na naniesieniu na egzemplarz umowy, jakim dysponował powód, daty zawarcia umowy oraz kwoty czynszu, jaki miał uiszczać co miesiąc pozwany na rzecz powoda, podczas gdy na egzemplarzu znajdującym się w posiadaniu pozwanego takich postanowień nie było.

Wyrokiem z dnia 11 kwietnia 2013 roku, sygn. akt I C 1125/12 Sąd Rejonowy w Chełmie uchylił nakaz zapłaty tegoż Sądu z dnia 30 stycznia 2012 roku, wydany w postępowaniu upominawczym o sygn. I Nc 58/12 (pkt 1), oddalił powództwo (pkt 2), zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 1.467 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (pkt 3)

oraz orzekł o zwrocie wyegzekwowanego świadczenia i z tego tytułu zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 12.118,76 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 11 kwietnia 2013 roku do dnia zapłaty (pkt 4), w pozostałym zakresie wniosek pozwanego o zwrot wyegzekwowanego świadczenia oddalił (pkt 5).

W uzasadnieniu wyroku Sąd Rejonowy wskazał, że skarga o wznowienie została skutecznie wniesiona w ustawowym terminie z uwagi na fakt umorzenia postępowania przygotowawczego ze względu na przedawnienie karalności czynu polegającego na przerobieniu umowy. W ocenie Sądu, z uwagi na treść art. 404 k.p.c. uzasadnione jest liczenie początku biegu terminu do wniesienia skargi od daty doręczenia pozwanemu odpisu postanowienia o umorzeniu postępowania.

Sąd ustalił również, że doszło do przerobienia dokumentu, na którego podstawie wydano nakaz zapłaty, poprzez nadanie temu dokumentowi innej, niż pierwotna treści w postaci umieszczenia na egzemplarzu znajdującym się w posiadaniu powoda daty "1.12.2001" oraz kwoty "132,17 zł", jaką pozwany miał płacić powodowi miesięcznie z tytułu najmu mieszkania - czego nie było na pierwotnym egzemplarzu umowy i tym samym skarga zasługiwała na uwzględnienie.

W odniesieniu do żądania pozwu Sąd Rejonowy stwierdził, że strony nie zawarły umowy najmu wobec czego żądanie „opłat związanych z najmem lokalu” nie miało podstaw. Ponadto powództwo należało oddalić z uwagi na skutecznie zgłoszony przez pozwanego zarzut przedawnienia. Z uwagi na fakt, iż przedmiotowe postępowanie toczyło się w trybie uproszczonym, nie było możliwości zmiany powództwa przez wystąpienie z roszczeniem o zapłatę wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z rzeczy zamiast żądania zapłaty czynszu (art. 505¹ § 1 k.p.c.). W ocenie Sądu Rejonowego przedawnienie roszczenia powoda nastąpiło najpóźniej w dniu 30 stycznia 2011 roku, zaś pozew wniesiony został w dniu 13 stycznia 2012 roku.

Mając na względzie powyższe w oparciu o przepis art. 415 k.p.c. Sąd pierwszej instancji zasądził na rzecz pozwanego zwrot wyegzekwowanego świadczenia w kwocie 12.184,76 zł.

Apelację od tego wyroku wniósł powód Skarb Państwa Lasy Państwowe – Nadleśnictwo C. zaskarżając wyrok w całości, zarzucając błędną wykładnię przepisu art. 404 k.p.c. poprzez przyjęcie, iż obejmuje on swoją hipotezą sytuację przewidzianą w art. 403 § 1 pkt 1 k.p.c., bezpodstawne zastosowanie przepisu art. 403 § 1 pkt 2 k.p.c., co w konsekwencji doprowadziło do naruszenia przepisu art. 409 k.p.c. i art. 412 § 1 k.p.c. oraz błędne zastosowanie art. 407 § 1 k.p.c. Strona powodowa wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i odrzucenie skargi pozwanego o wznowienie postępowania oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu apelacji pełnomocnik powoda wskazał, że Sąd pierwszej instancji błędnie przyjął, iż mimo nieskorzystania przez pozwanego ze zwyczajnego środka zaskarżenia - sprzeciwu od nakazu zapłaty - mógł on wnieść skargę o wznowienie. W ocenie strony powodowej Sąd Rejonowy niewłaściwie oparł się o treść przepisu art. 403 § 1 pkt 2 k.p.c., podczas gdy podstawy tej pozwany nie wskazał i tym samym Sąd wyszedł poza granice skargi o wznowienie.

W odpowiedzi na apelację pozwany J. W. wniósł o jej oddalenie i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania za drugą instancję.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Zaskarżony wyrok podlega uchyleniu, zaś skarga pozwanego przekazaniu Sądowi Rejonowemu w Chełmie do ponownego rozpoznania z uwagi na nieważność postępowania.

Na podstawie art. 378 § 1 k.p.c. sąd drugiej instancji w granicach zaskarżenia bierze z urzędu pod uwagę nieważność postępowania. W myśl art. 379 pkt 4 k.p.c. nieważność postępowania zachodzi, jeżeli skład sądu był sprzeczny z przepisami prawa albo jeżeli w rozpoznaniu sprawy brał udział sędzia wyłączony z mocy ustawy.

Zgodnie z przepisem art. 48 § 3 k.p.c. sędzia, który brał udział w wydaniu orzeczenia objętego skargą o wznowienie, nie może orzekać co do tej skargi.

W niniejszej sprawie orzeczeniem objętym skargą o wznowienie był nakaz zapłaty z dnia 30 stycznia 2012 roku, wydany w postępowaniu upominawczym I Nc 58/12 przez Sąd Rejonowy w Chełmie w osobie Sędziego Jana Buczka. Postępowanie wywołane skargą o wznowienie - już od pierwszej rozprawy w dniu 29 października 2012 roku prowadził ten sam sędzia, który również wydał w przedmiotowej sprawie wyrok uwzględniający skargę o wznowienie.

Tym samym nie budzi wątpliwości, że w niniejszej sprawie orzekał sędzia wyłączony z mocy ustawy na podstawie art. 48 § 3 k.p.c., co w konsekwencji doprowadziło do nieważności postępowania.

Zgodnie z treścią art. 386 § 2 k.p.c. w razie stwierdzenia nieważności postępowania sąd drugiej instancji uchyla zaskarżony wyrok, znosi postępowanie w zakresie dotkniętym nieważnością i przekazuje sprawę sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Dlatego też Sąd Okręgowy uchylił zaskarżony wyrok, zniósł postępowanie w części dotkniętej nieważnością, zaś skargę pozwanego przekazał Sądowi Rejonowemu w Chełmie do ponownego rozpoznania pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach instancji odwoławczej (art. 108 § 2 k.p.c.).

Przy ponownym rozpoznawaniu sprawy, Sąd Rejonowy w pierwszej kolejności zbada, czy skarga pozwanego o wznowienie postępowania została wniesiona w terminie wskazanym w art. 407 § 1 k.p.c. zwracając uwagę, że:

- sąd jest związany podstawą wznowienia określoną w skardze, zaś w niniejszej sprawie podstawę taką stanowiło oparcie nakazu na przerobionym dokumencie – art. 403 § 1 pkt 1 k.p.c.;

- nie zachodziły podstawy do przyjęcia jakoby strona pozwana powołała się w skardze na dwie podstawy wznowienia, w tym że wyrok został uzyskany za pomocą przestępstwa – art. 403 § 1 pkt 2 k.p.c. – z treści skargi to nie wynika;

- oparcie orzeczenia na przerobionym dokumencie (choć z reguły i to stanowi przestępstwo) zostało wyodrębnione przez ustawodawcę jako oddzielna – inna podstawa wznowienia, niż uzyskanie wyroku za pomocą przestępstwa, wobec czego do tej podstawy wznowienia nie ma zastosowania art. 404 k.p.c. stanowiący uzupełnienie regulacji z art. 403 § 1 pkt 2 k.p.c. i trzymiesięczny termin do wniesienia skargi biegnie od momentu kiedy pozwany dowiedział się o tym, że nakaz został oparty na przerobionej umowie najmu.

Dopiero jeśli Sąd dojdzie do przekonania, że J. W. zachował termin do wniesienia skargi rozpozna sprawę na nowo.

Mając na uwadze wskazane wyżej okoliczności i w oparciu o powołane przepisy Sąd Okręgowy orzekł, jak w sentencji.